

איריס לויטן
צילומים: איריס לויטן

מלב אל לב להתנדב

עדי וציפי אתירם מדריכים רוקדים עם מוגבלויות

בתאריך 21.3 מציינים יום תסמונת דאון הבינלאומי. התאריך נבחר לציין הכרומוזום ה-21 בעל 3 עותקים (במקום 2) שגורם לתסמונת דאון.

ציפי אתירם

עדי אתירם

צעדה תימנית", "שיכול חילוף", מקצועיים הנשמעים מדי ערב בחוגים לריקודי עם בארץ ובעולם.

בהרקדה אחת בראש"צ, תשמעו מונחים אחרים, ריקוד חדש נלמד לגמרי בצורה אחרת כיאה למציאות אחרת. מדובר בהרקדת ה'ביבי' של **ציפי ועדי אתירם** לרוקדים בעלי מוגבלות התפתחותית הלוקים בתסמונת דאון.

"כדי שיהיה להם קל להבין ולרקוד נכון, אנחנו מסבירים להם במונחים מחיי

היוםיום, למשל, להסתובב ימינה, סביב כתף ימין ואם יש צורך, גם ניגשים ומסובבים אותם לכיוון הנכון", משתף אותנו עדי בשיטת הלימוד השונה, שפיתח במהלך השנים, תוך כדי עבודה, תוך כדי תנועה תרתי משמע, יחד עם אשתו ציפי.

כ-15 שנים מדריכים בני הזוג אתירם, ריקודי עם ללוקים בהתפתחותם. 4 שנים קודם לכן, החלו להדריך יושבים על כיסאות גלגלים.

הרומן של ציפי ועדי עם רוקדים מעוכבי התפתחות, החל בעקבות הצלחתם האדירה עם רוקדי הגלגלים, שפרצה את גבולות ראש"צ, והגיעה לאשדוד. האתירמים הוזמנו לפגישה עם מנהלת סניף אקי"ם באשדוד, **אתי מדמוני** ז"ל. בפגישתם התבקשו להפעיל בעיר חוג לבעלי צרכים מיוחדים, אפיק חדש עבורם.

"אתי ידעה שאין לנו ידע בתחום, ודווקא בגלל זה, רצתה שנעבוד עם אקי"ם. ממש התעקשה. נעתרנו לבקשתה, בלי שהיה לנו מושג קלוש... ממש נזרקנו למים. למים עמוקים מאוד..." משחזרת ציפי.

וכך, במשך 8 שנים השקיעו את ליבם ונשמתם בפעילות האשדודית, פתחו בפני החניכים אופקים חדשים שכללו חוויות מרגשות של לימוד ריקודים, מופעים, כולל מופע בפסטיבל כרמיאל.

כשנכנסתי לאולם ההרקדה בראש"צ, ממבט ראשון נראו לי הרוקדים דומים אחד לשני במראם החיצוני: מבנה גוף מלא, פנים מעוגלות, אף פחוס, ועיניים מלוכסנות. אולם מהר מאוד, בהכוונת ציפי ועדי, מתנדבים-רוקדים, והורי הרוקדים, התוודעתי מקרוב לכמה וכמה מהם וגם לשוני הפיזי ביניהם.

**"במסירות ובסבלנות
אין קץ, רגישות, דאגה
ואהבה אליהם -
ל"ילדים", כפי שמכנה
אותם עדי בעיניים
בורקות, באהבת
אב לבניו ולבנותיו -
מקדישים להם ציפי
ועדי, מדי שבוע בשבוע
ממיטב מרצם וניסיונם."**

במסירות ובסבלנות אין קץ, רגישות, דאגה ואהבה אליהם – ל"ילדים", כפי שמכנה אותם עדי בעיניים בורקות, באהבת אב לבניו ולבנותיו – מקדישים להם ציפי ועדי, מדי שבוע בשבוע ממיטב מרצם וניסיונם. במו עיניי, ליבי, והלחלוחית שבעיניי, זכיתי לראותם יוצרים יש מאין בהרקדה זו. התפעלתי מיכולות הרוקדים, הממושמעים והצמאים ללמוד ולהצטיין. התרגשתי לצפות בהם. אווירה רגועה ותחושה נעימה באוויר גרמו לי להרגיש ממש בנוח להצטרף למעגל.

בלב רוגש רקדתי ליד ציפי, כל העת לא מאמינה למראה עיניי, כשמצידה האחר **תומר גרופי** (35) שיתחוויר לי בהמשך, שזהו מקומו הקבוע.

קוד למידה מעניין נוסף בשיטת הלימוד של אתירם, הינו "לזרום" עם הרוב: "כשאני מבחין", הוא אומר, "שלמרות שביקשתי להתחיל ברגל שמאל, רובם מתחילים ברגל ימין – אני זורם איתם, משנה את ההחלטה המקורית, ובעקבותיהם כולם מתחילים ברגל ימין".

סוד הצלחת שיטת לימוד זו מבוסס על עיקרון חשוב מאין כמוהו: דיבור אל החברה האלה בגובה העיניים: "היו לי הרבה בעיות בתחילת הדרך", מגלה אתירם. הייתי מעיר להם 'אתה לא יודע', 'אתה לא רוקד נכון', הם נעלבו, היו שבכו. הרגשתי נורא. המסקנה: אסור לדבר אליהם ככה. מהטעויות למדתי שצריך להיות שווה להם, ולשמור על כבוד הדדי."

ציפי אתירם ותומר גרופי

גבי גרופי, אבא של תומר

מפה נבע, בין השאר, הצורך של עדי לרכז את החומר המעשי שחווה בשנות פעילותו, לגבשו לכתובים, ולהוציא לאור ספר-עזר למדריכים.

החלום שלי, להפיץ זאת ברבים, למען תורחב תנועת ה"רוקדים עם הצרכים המיוחדים" בכל רחבי הארץ, פורש בפני עדי את חזונו. "הספר נכתב, בין השאר, למנוע מאחרים לבצע את אותן הטעויות שעשיתי אני תוך כדי עבודה". הנה 2 סרטונים שצולמו בפסטיבל אשדודאנס

<https://youtu.be/d-n9WnDq7Uk>: 2024

<https://youtu.be/mYwHQbrlhE>

תומר גרופי אינו מדבר, כי נולד כשחבל הטבור כרוך סביב צווארו, אך הוא מבין הכול. "לתומר יש שפת ג'סטות", מסביר אביו גבי, הורה מתנדב בכל רמ"ח אבריו, "אב השנה" קוראת לו ציפי, הצופה כיצד הוא מתקשר עם בנו בכורו. "כמו שיש שפת סימנים ללוקים בשמיעתם, כך יש גם שפת ג'סטות" (העברת מסרים באמצעות תנועות, מחוות גוף – א.ל.), מסביר גבי.

ליבי יצא אל תומר בעת ההרקדה. הוא לא אז מציפי, רוקד קרוב אליה, ועוקב בעיניו הפקחיות אחר כל צעד שלה, מקפיד בדיוקנות ובסבלנות על כל תנועה. "רואים את השאיפה שלו להצטיין", מציינת ציפי בקורת רוח.

גם **ויקי לופו**, בת גילו של תומר, שהופיעה בריקוד עם **אנה ארנוב** בתוכנית הטלוויזיה של **גיא פינס**, מאוד אוהבת לרקוד. לדברי אימה **עליזה**, ויקי מחוברת לריקוד בנשמתה: "כל השבוע מחכה בכיליון עיניים ליום ההרקדה. זה עושה לה כיף, כך היא מוציאה אנרגיה ונהנית גם מהחברותא. גם בבית, כשהיא שומעת מוסיקה שהיא אוהבת, היא מתחילה לרקוד".

"ליבי יצא אל תומר בעת ההרקדה. הוא לא אז מציפי, רוקד קרוב אליה, ועוקב בעיניו הפקחיות אחר כל צעד שלה, מקפיד בדיוקנות ובסבלנות על כל תנועה. 'רואים את השאיפה שלו להצטיין', מציינת ציפי בקורת רוח."

ישראל קדוש (39) ואימו אליאן

ישראל קדוש (39) ועודד נפתלי (34) חברים גם מעבר לשעות ההרקדה ושותפים להישגים אישיים נאים גם הודות לריקוד.

הריקוד מפתח, בין השאר, יכולת למידה וזיכרון, ביטחון עצמי ואמונה בעצמך, ומשמש קרש קפיצה למיומנויות עצמאיות ושילובם של חברי הקבוצה בחיי הקהילה, משאת נפשם של ההורים המודאגים.

"כתוצאה מלימוד הריקודים, עודד ראה שיש לו יכולת לימודית, וזיכרון מפותח והצטרף ללימודים אקדמאיים", מספר גבי גרופי.

אכן, לעודד נפתלי תואר ראשון רב-תחומי במדעי החברה מאוניברסיטת בר אילן. ישראל

קדוש לומד באותו מסלול בדיוק, זו השנה הראשונה במסגרת "פרויקט עוצמות", המשלב סטודנטים עם מוגבלות שכלית באקדמיה.

יש לציין, כי על פי מחקר, שנערך בחוג לחינוך בבר אילן, שפורסם והוצג לפני כשנתיים גם בפני רעיית נשיא המדינה, **מיכל הרצוג**, יש עלייה במנת המשכל של הסטודנטים הללו במהלך לימודיהם.

"ישראל, מאובחן כטעון שיקום, לא פיגור", מסבירה אימו אליאן, מתנדבת בעמותת אקו"ם, סניף ראשל"צ, "וככזה הוא עובד בסניף איקאה בעיר. עצמאי, מתפעל מחשב, טלפון נייד, ויש לי הרבה נחת ממנו", היא מספרת בגאווה מחויכת.

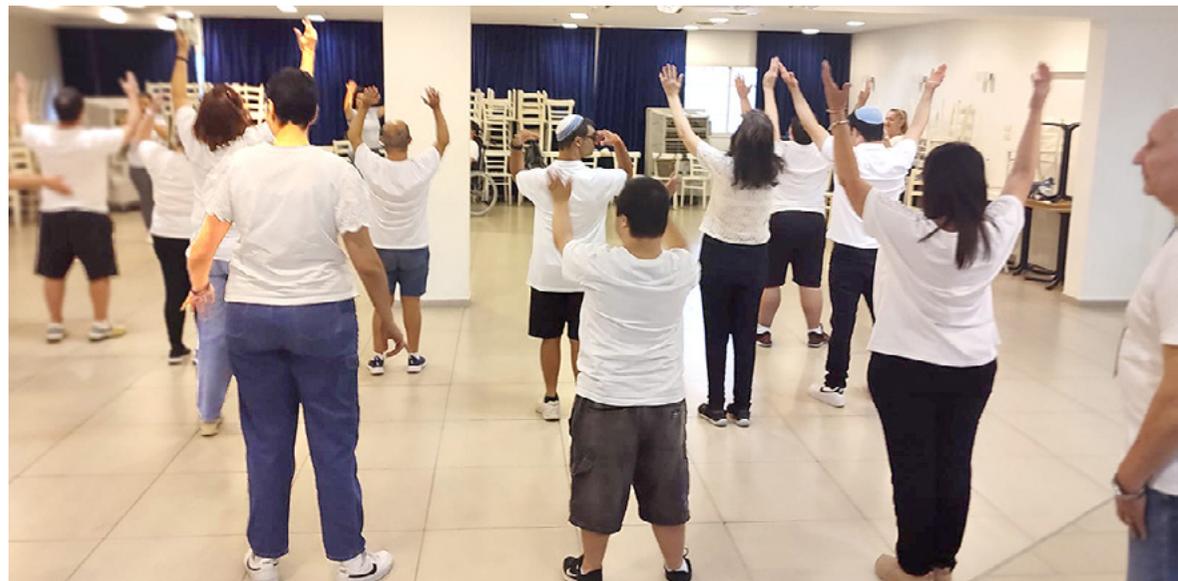
עודד נפתלי וישראל קדוש זכו בשתי מדליות זהב בתחרות שחייה בינלאומית שנערכה בברלין, גרמניה. בשיחה קצרה, מספר לי ישראל בחיוך מבויש על אהבתו לריקוד כמו גם למשחק הכדורגל: "אפילו שיש לי כאבים בברך, אני בא להרקדות", מציין ישראל בסיפוק.

לפני 3 חודשים השתתף עודד בטקס הענקת התואר באוניברסיטת בר אילן יחד עם 5 סטודנטים נוספים. כששירת בצה"ל, היה מבין מקבלי אות החייל המצטיין מטעם נשיא המדינה.

"הכול התחיל, בעצם מאהבתי לרקוד ריקודי עם", משתפת אותנו ציפי על תחילת דרכה הריקודית. "הדבקתי את עדי ב'חיידק' הזה, ולשמחתי, בהמשך, הצטרף אליי להרקדות".

עדי התאהב במחול, נכנס חזק-חזק לעובי הקורה של הריקודים, השקיע בלימודם, ובמקביל רקד גם בהרקדה מעורבת עם כסאות גלגלים. מכאן דרכו של עדי אתירם היתה קצרה לעבור קורס הדרכה אצל עדנה קווה, בגבעת וושינגטון.

"יש לציין, כי על פי מחקר, שנערך בחוג לחינוך בבר אילן, שפורסם והוצג לפני כשנתיים גם בפני רעיית נשיא המדינה, מיכל הרצוג, יש עלייה במנת המשכל של הסטודנטים הללו במהלך לימודיהם."

בהמשך, התמקצע בקורס לאוכלוסייה לצרכים מיוחדים, כולל לעיוורים ולכבדי ראייה, לכיסאות גלגלים אצל גלית בן חיים ואורלי באור ז"ל, מייסדת תנועת המחול על גלגלים בסמינר הקיבוצים, ולריקודי ילדים אצל ד"ר לוי בר גיל. במסגרת השלמת הכשרתו בעולם המחול הקסום שאך נחשף אליו, סיים גם קורס לכוריאוגרפיה אצל שלמה ממון באוניברסיטת תל אביב. (כל סיום קורס הדרכה כלשהו, מקנה לבוגרו זכות חברות בארגון המדריכים, א.ל.).

עדי אתירם, מסתבר, לא הסתפק רק בידע ההדרכתי. הוא פנה גם לצד היצירתי - אמנותי - ההשראתי ונתגלה כשרונו גם כיוצר מגוון. חיבר ריקודים לזוגות, למעגלים, לילדים, ואף אחראי על התאמת ריקודים ליושבים על כסאות גלגלים ולצרכים מיוחדים.

כתוצאה מניסיונם של הזוג המיוחד והיצירתי הזה, ציפי ועדי המלאכים, העמלים כנמלים חרוצות יום יום בעבודת קודשם זו בצנעה ובהרמוניה זו עם זה, הרגישו השניים בשלים להעביר בעצמם קורס הדרכת ריקודי עם לאוכלוסייה בעלת צרכים מיוחדים.

"בראש"ל" צ כ-5,000 בתי-אב עם ילדים בעלי צרכים מיוחדים. כמעט 50% מהם הן משפחות יחידניות, זאת אומרת: 'בן הזוג, התעיף, התאדה', ולכן, לבן הזוג הנותר, קשה שבעתיים".

הריקוד מפתח, בין השאר, יכולת למידה וזיכרון, ביטחון עצמי ואמונה בעצמך, ומשמש קרש קפיצה למיומנויות עצמאיות ושילובם של חברי הקבוצה בחיי הקהילה, משאת נפשם של ההורים המודאגים.

בין תכני הקורס, שילבו גם הרצאה מאלפת של גבי גרופי, איש מחשבים במקצועו, בעקבות ניסיון חייו בהתמודדות היומיומית עם בנו, תומר. דברים מרתקים שלרובם זכיתי להאזין, המאירים אור על דרכי ההתמודדות עם הגבלה התפתחותית של תינוק שנולד, מרגע קבלת הבשורה ובכל יום. יחד עם אשתו דליה, אשת אקדמיה מצליחה, מגדל גבי 3 בנות (שתי משפטניות וסטודנטית) אחיות לתומר הבכור. גבי גרופי מספק לנו נתונים מאלפים: "בראש"ל" צ כ-5,000 בתי-אב עם ילדים בעלי צרכים מיוחדים. כמעט 50% מהם הן משפחות יחידניות, זאת אומרת: 'בן הזוג, התעיף, התאדה', ולכן, לבן הזוג הנותר, קשה שבעתיים".

מעבר לתרומה המיידית של הריקוד עבור החניכים, שבאה לידי ביטוי במפגש חברתי כיפי מלווה בצלילים, שיפור מרחב התנועה וקשר הדוק למדריכים הכה אהובים עליהם, שמו להם המדריכים למטרה - כפועל יוצא מהתכונות הנרכשות במשך שנים במהלך ההרקדות - את שילובם של החניכים באופן עצמאי בחיי הקהילה. דבר העולה בקנה אחד כמובן, עם משאת נפשם של ההורים, בבחינת חלום שהתגשם.

המיומנויות שרכשו ילדיהם הן בחוג לריקודי עם, והן בחוגי השחייה והבאולינג, בהם הם משתתפים הביאו אותם לפיתוח הביטחון העצמי, להגברת הדימוי העצמי, אמונה בעצמם וביכולות שלהם, יצירת יחסי אנוש ושמירה עליהם, סבלנות וסובלנות, משמעת עצמית, כבוד לזולת, קבלת האחר, שירות צבאי בצה"ל, ולאחריו, יש להם מסגרת וסדר-יום: עבודה, חוגים, לימודים גבוהים.

כולם למדו משמעותו של ערך הכסף, מתפעלים טלפונים ניידים, בתהליך ארוך, שלולא הרצון שלהם ושיתוף הפעולה מצידם, לא היינו יכולים להגיע להישגים אלה, מסביר גרופי. "אנשים גדולים מהחיים", מתאר גבי בהערכה ענקית את פועלם של האתירמים.

מהפכנים מקצוענים, אוטו דידקטיים, שרכשו את הידע שלהם תוך ניסוי וטעיה במהלך השנים והעלו אותו על הכתובים.

אלו הם רק חלק משמות התואר בתיאור מפעלם המקודש, להם זוכים בני הזוג האהובים מהורי הרוקדים, ומהמתנדבים היקרים, שזכיתי לפגוש תוך כדי ההרקדה: **אהובה, יהודית, רוזה ומשה קדם** ומפעילי **אקי"ם**, "נוצרו בינינו יחסים קרובים, ממש כמשפחה, 24/7, אף פעם לא התווכחנו", מתאר גבי את רקמת היחסים המשולבת בין ציפי ועדי לבין הנפשות הפועלות העוטפת באהבה את החניכים.

מטבע הדברים, נדרשת עבור הרוקדים הללו התאמה תנועתית המחייבת שינוי ריקודי של צעדים ותנועות מקוריים ורישומם בצורה מסודרת. "אנחנו זוכים להבנה מלאה מצד מחברי הריקודים", מסביר עדי.

בנוסף, במהלך השנה עובד הזוג אתירם גם על הכנה כוריאוגרפית לריקודי הופעות. "הידע שרכשתי בקורס יסודות הכוריאוגרפיה אצל שלמה ממך מאוד עוזר לי", מדגיש אתירם. כך למשל, במסגרת פסטיבלי המחול כרמיאל ואשדודאנס, זוכים החניכים לאהדה ומרגשים את קהל הצופים בכל פעם מחדש.

יש לציין, שלולא רגישותם של המנהלים האמנותיים בכרמיאל - בזמנו **שלמה ממך**, וכיום **גדי ביטון** - ובאשדוד **אבי לוי**, זה לא היה קורה.

אני זוכרת שנכחתי באולם במופע ריקוד בשם "קרמלה" לזכרה של אורלי באור, שהתקיים בחנוכה 2022 בניהולו האמנותי של שלמה ממן. בתצלום מההופעה אפשר לראות את תומר גרופי אחוז בידה של ציפי כמו בהרקדות השבועיות.

"הרצון של תומר לדעת את כל הצעדים, הוא אדיר", אומרת ציפי על החניך שלה שהוא מהמצטיינים והשאפתניים, ורעד קל בקולה. "איך אפשר שלא להתרגש מהעובדה, שלפעמים, כשחסרים רוקדים, תומר בלי מילה, מתיישב בצד, מפנה ברגישותו הרבה מקומו למישהו אחר". זו ההרקדה היחידה, כך נראה, שחסרות בה רוקדות.

"בשלב מסוים, משראיתי עד כמה ציפי עובדת איתם מאוד יפה, נשארתי אני קצת מאחור,

על תקן יועץ", מפרגן עדי לזוגתו באהבה בלתי מוסתרת כשזיק נוצץ בעיניו. לולא היחס האוהב והמפרגן, הכבוד וההערכה, קודם כול בנייהם, אחד לשנייה, לא היה מבשיל מפעלם המקודש למה שהוא היום.

בצל יום השנה לאסון ה-7 באוקטובר, בתקופה כאובה זו, שבה כולנו מייחלים לשובם של אחינו החטופים, יותר ממחמם את הלב להיווכח במו עיניי במפעל חייהם המרגש של ציפי ועדי אתירם.

ובנימה אישית: זכיתי להיטמע ב"שתי נשמות יצאו בריקוד קטן...", "בנשמות הטובות החייכניות, הרגועות, הסבלניות והלבביות, להישאב לעולמן. כאן החלטתי - תוך כדי עיכול הפלא שראו עיניי וכפועל יוצא, תוך כדי כתיבת הכתבה - להתנדב, לקבל אהבת חינם על מלא, ובהמשך - להיערך ולעבור קורס הדרכה בתחום. 🙌

"המיומנויות שרכשו ילדיהם הן בחוג לריקודי עם, והן בחוגי השחייה והבאולינג. בהם הם משתתפים הביאו אותם לפיתוח הביטחון העצמי, להגברת הדימוי העצמי, אמונה בעצמם וביכולות שלהם, יצירת יחסי אנוש ושמירה עליהם, סבלנות וסובלנות, משמעת עצמית, כבוד לזולת, קבלת האחר..."

